

МАДАНИЯТ ЧОПРАҲАЛАРИ

ПЕРЕКРЁСТОК КУЛЬТУРЫ

CROSSROADS OF CULTURE

№2 (2019)

TOSHKENT-2019

Бош муҳаррир:

Юсупова Марина Римовна
санъатшунослик фанлари
номзоди, доцент

Главный редактор:

Юсупова Марина Римовна
кандидат искусствоведения,
доцент

Chief Editor:

Yusupova Marina Rimovna
candidate of art science, assistant
professor

Масъул котиб:

Маматқосимов Жаҳонгир
Абиркулович - доцент

Ответственный секретарь:

Маматқосимов Джаҳонгир
Абиркулович - доцент

Executive Secretary:

Mamatkasimov Jakhongir
Abirkulovich - assistant professor

Таҳрир ҳайъати:

Баяндиёв Тешавой Баяндиёвич
- санъатшунослик фанлари
доктори, профессор

Редакционная коллегия:

Баяндиёв Тешавой Баяндиёвич
- доктор искусствоведения,
профессор

Editorial team:

Bayandiev Teshavoy
Bayandievich - Doctor of Arts,
Professor

Маврулов Абдухалил
Абдулхаевич - тарих фанлари
доктори, профессор

Маврулов Абдухалил
Абдулхаевич - доктор
исторических наук, профессор

Mavrulov Abdukhalil
Abdulhaevich - Doctor of
Historical Sciences, Professor

Иброҳимов Оқилхон Акбарович
- санъатшунослик фанлари
доктори, профессор

Иброҳимов Оқилхон Акбарович
- доктор искусствоведения,
профессор

Ibrokhimov Okilkhon
Akbarovich - Doctor of Arts,
Professor

Исакулова Нилуфар
Жаникуловна - педагогика
фанлари доктори, профессор

Исакулова Нилуфар
Жаникуловна - доктор
педагогических наук,
профессор

Isakulova Nilufar Zhanikulovna -
Doctor of Pedagogical Sciences,
Professor

Нишонбоева Кундузхон
Вахобовна - тарих фанлари
номзоди, доцент

Нишонбоева Кундузхон
Вахобовна - кандидат
исторических наук, доцент

Nishonboeva Kunduzkhon
Vakhobovna - candidate of
historical sciences, assistant
professor

Хайтматова Сабохат
Агзамовна - санъатшунослик
фанлари номзоди, доцент

Хайтматова Сабохат
Агзамовна - кандидат
искусствоведения, доцент

Khaymatova Sabokhat
Agzamovna - candidate of art
science, assistant professor

Худоев Гани Муҳаммадович -
санъатшунослик фанлари
бўйича фалсафа доктори,
доцент

Худоев Гани Муҳаммадович -
доктор философских наук в
области по искусствоведению,
доцент

Khudoev Gani Muhammadovich
- Doctor of Philosophy (PhD)
in the field of art sciences,
assistant professor

Турсунметова Робия Абдулла
қизи - PhD таянч докторант

Турсунметова Робия Абдулла
қизи - PhD докторант

Tursunmetova Robiya Abdulla
qizi - PhD researcher

Саҳифаловчи: Хуршид Мирзахмедов

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot город Ташкент,
улица Амир Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

МУНДАРИЖА \ СОДЕРЖАНИЕ \ CONTENT

1. Нишонбоева Кундуз Вахобовна. ЗАМОНАВИЙ ТРАНСФОРМАЦИОН ЖАРАЁНЛАР ВА ЎЗБЕКИСТОНДА МАДАНИЯТЛАРАРО ҲАМКОРЛИКНИНГ РИВОЖЛАНИШ ИСТИҚБОЛЛАРИ.....	4
2. Носирова Адиба Мансуровна. САҲНА НУТҚИ МЕТОДОЛОГИЯСИ ВА ПЕДАГОГИКАСИНинг ТАДРИЖИЙ ОМИЛЛАРИ.....	13
3. Юсупова Марина Римовна. ЗНАЧЕНИЕ БИОМЕХАНИКИ МЕЙЕРХОЛЬДА В ПОДГОТОВКЕ СОВРЕМЕННОГО АКТЕРА.....	21
4. Маматқосимов Жаҳонгир Абиркулович. КАСБ-ҲУНАР ТАЪЛИМИДА НОМОДДИЙ МАДАНИЙ МЕРОСНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ТИЗИМИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШНИНГ ҲУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ.....	28
5. Мамажонов Дилшод, Кадиров Буривой. ТЕНДЕНЦИИ СОЦИАЛЬНО-КУЛЬТУРНОГО РАЗВИТИЯ УЗБЕКИСТАНА В 1950-1980 ГОДЫ И ИХ ПОСЛЕДСТВИЯ.....	34
6. Давлатов Ойбек Ғаниевич. МАРКАЗИЙ ОСИЁ МИНИАТЮРА САНЪАТИ ШАКЛЛАНИШИНинг ТАРИХИЙ-ИЖТИМОИЙ ХУСУСИЯТЛАРИ.....	40
7. Аҳмедова Ойгул Махамдалиевна. ХАЛҚ ТАҚВИМИНИНГ КЕЛИБ ЧИҚИШ ТАРИХИДА МИФОЛОГИК ҚАРАШЛАР.....	46
8. Курбанова Нигора Рахимжановна. РОЛЬ ИЗУЧЕНИЯ ПСИХОЛОГИИ В РАЗВИТИИ ТВОРЧЕСТВА.....	50
9. Алимджанова Нодира Абдугапаровна. ЎЗБЕК МУСИҚА МАДАНИЯТИ РИВОЖИ ТАРИХИГА БИР НАЗАР.....	56
10. Каримов Бобур. МУСИҚАЛИ ТЕАТР АКТЁРЛАРИНИ ТАРБИЯЛАШДА ЭЪТИБОР ҚАРАТИЛИШИ ЛОЗИМ БЎЛГАН ОМИЛЛАР.....	62

МАДАНИЯТ ЧОРРАҲАЛАРИ ПЕРЕКРЁСТОК КУЛЬТУРЫ CROSSROADS OF CULTURE

Давлатов Ойбек Ганиевич

Ўзбекистон давлат санъат ва маданият институти
"Педагогика ва психология" кафедраси доценти
педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори

МАРКАЗИЙ ОСИЁ МИНИАТЮРА САНЪАТИ ШАКЛЛАНИШИНИНГ ТАРИХИЙ-ИЖТИМОЙ ХУСУСИЯТЛАРИ

<http://dx.doi.org/10.26739/2181-0737-2019-2-6>

АННОТАЦИЯ

Ушбу мақолада Ўрта асрлар Шарқ алломалари ва мутафаккирларининг бизгача етиб келган тарихий мерослари, улар томонидан санъат ва маданият соҳаларига берилган эътибор ҳамда санъат турларидан бири бўлган миниатюра санъатининг тарихий шаклланиши ва мазкур санъатнинг ёшлар тарбиясидаги ўрни борасида мулоҳаза юритилган.

Калит сўзлар: тарих, Шарқ алломалари, маданият, санъат, миниатюра, ёшлар.

Давлатов Ойбек Ганиевич

Доктор философских наук в области педагогических наук
доцент кафедры Педагогике и психологии Государственного института
искусств и культуры Узбекистан

ИСТОРИКО-СОЦИАЛЬНЫЕ ФОРМИРОВАНИЕ ИСКУССТВ МИНИАТЮРЫ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ

АННОТАЦИЯ

В этой статье рассматривается историческое наследие ученых и мыслителей средневековья, их значение для искусства и культуры, а также историческое формирование миниатюрного искусства, одного из видов искусства и роли искусства в воспитании молодежи.

Ключевые слова: история, восточные ученые, культура, искусство, миниатюра, подростки.

Davlatov Oybek Ganievich

Doctor of Philosophy (PhD) in the field of pedagogical sciences
Associate professor of the Department of Pedagogy and Psychology of the
Uzbek State Institute of Arts and Culture

HISTORICAL AND SOCIAL FORMATION OF ARTS MINIATURE OF CENTRAL ASIA

ANNOTATION

Historical heritage of medieval scientists and thinkers of middle ages, their value for an art and culture, and also historical forming of miniature art, is examined in this article, one of types of art and role of art in education of young people.

Key words: history, oriental scientists, culture, art, miniature, teenagers.

Миниатюра - у ёки бу халқнинг турмуш тарзи маданият ва санъатининг мазмун, шакл ва моҳиятининг белгиловчи омилларидан биридир. У қанчалик қадимий бўлса, шу миллатнинг маданияти ва санъати ҳам шу қадар шаклан хилма хил, мазмунан бой бўлади. Ўзбек халқининг минг йиллар қаъридаги тарихида халқ амалий безак санъати турлари бой ва ранг-баранг маданий меросимизнинг энг ажойиб ва оммавий қисмини ташкил қилади.

Мамлакатимиз ижтимоий ҳаётидаги ўзгаришлар тизимида буюк алломаларимизнинг илмий меросини, шунингдек, маданият ва санъат тарихини, унинг хусусиятларини тарихий ҳақиқат нуқтаи назаридан қайта кўриб чиқиш илм-фанимизнинг долзарб муаммоларидан бири сифатида эътироф этиб келинмоқда. Шу маънода миллатнинг ўтмишидаги ибратли намуналарни ўрганиш алоҳида эътиборни талаб этади.

Маданият ва санъат ҳам эстетик феномен сифатида бундан мустасно эмас. Зеро, маданият ва санъат замирида ўзига хос эстетик жиҳатлар, жумладан, борлиқни гўзаллик қонуниятларини ўзига хос тасвирий воситалар билан акс эттирувчи ижодиётнинг муайян хусусиятлари мавжуд. Бу мавжудлик омили Шарқ мамлакатларининг муштарак санъат тури - миниатюра санъатида ҳам ўз ифодасини топган. Зеро, Шарқ миниатюра санъатида нафақат замон руҳи, давр инсонларининг фалсафий қарашлари, ҳаёт тарзи, орзу истаклари, балки миллий-тарихий санъат соҳаси сифатида эътироф этиш мумкин. Уларда бадиий образ, бадиий-эстетик метод ва усулларнинг тасвирий талқинининг мумтоз намунасини кўриш мумкин. Шунинг учун ҳам бу хусусиятларни фалсафа ва санъатшуносликнинг синтези асосида комплекс тадқиқ этиш лозим.

Республикамиз олимлари томонидан тарих ва археология (Л.И.Ремпель, Г.А.Пугаченкова, А.Мадраимов, М.Ҳасаний, Н.Норқулов), санъатшунослик (Г.А.Пугаченкова, Э.Исмоилов, З.Раҳимова, Н.Аҳмедова, Э.Гуль, К.Оқилова), адабиётшунослик (Ҳ.Сулаймонов, Ф.Сулаймонова), фалсафа ҳамда санъатшунослик (Т.Маҳмудов, Н.Ойдинов, Н.Абдуллаев) нуқтаи назаридан тадқиқ этилган. Аслида бу тадқиқотларга муайян даражадаги фалсафий таълимот методологик асос бўлганлигига шубҳа йўқ. Айнан шу жиҳат Шарқ миниатюра санъатини фалсафий-эстетик нуқтаи назардан кўриб чиқиш учун ўзига хос йўлланма вазифасини ўтайди. Қолаверса, бу омил масалани комплекс тадқиқ

этиш учун қулай шароит яратади.

Манбалар таҳлили шуни кўрсатадики, бир қатор фалсафий масалалар, хусусан эстетик фикр, эстетик маданиятнинг юзага келиши ва ривожланишини комплекс ўрганишда нафақат файласуфлар, маданият тарихи бўйича мутахассислар, балки археологлар, тарихчилар, санъатшунослар, филологларнинг ҳамкорликдаги фаолияти талаб этилади. Шу жиҳатдан ҳам Шарқ миниатюра санъати бир қатор фан соҳалари учун муайян даражада қизиқиш уйғотиши билан муҳим манба сифатида эътиборга лойиқдир.

Ўрта асрларда Ўрта Шарқ ва Марказий Осиёда ўзига хос эстетик гоёлар вужудга келди. Низомий, Саъдий, Юсуф Хос Ҳожиб, Навоий, Беҳзод каби санъаткорлар ижодида гўзаллик ва эзуликнинг уйғунлигини тараннум этувчи тасаввурлар таркиб топди.

Санъат тарихи ўзининг турли-туманлиги, гўзаллиги, нафислиги, бетакрорлиги билан дунё аҳлини қизиқтириб келган. Бу санъатнинг илдизлари ибтидоий даврларга бориб тақалади. Қадимда аجدодларимиз ўзларининг гўзалликка бўлган интилишларини, ҳис-туйғуларини турли шаклларда акс эттириб, маданий мерос сифатида қолдирганлар.

Африкадан топилган орнаментлар, қадимги Мисрдаги папирусларга ёзиб қолдирилган турли ёзувлар ва нақшлар, Ўзбекистон ҳудудидаги, хусусан, Сурхондарё вилоятида жойлашган Зараутсойдаги қояларга чизилган тасвирлар, Бухоро вилоятидаги Варахша, Самарқанд яқинидаги Афросиёб вайроналаридан топилган осори-атиқалар, деворий суратлар бунинг гувоҳидир.

Марказий Осиёда миниатюра санъатининг шаклланиши ва ривожланиши тарихий-ижтимоий шароитлар билан ҳамоҳанг тарзда кечган, яъни уларнинг асосий қисми тарихий солномаларнинг тасвирий варианты сифатида яратилган. Шарофиддин али Яздийнинг "Зафарнома" асарига ишланган миниатюралар мазкур фикрнинг исботидир.

Марказий Осиё миниатюрасининг шаклланиш ва ривожланиш тарихини ўрганишнинг муайян мураккабликлари мавжуд. Турк тадқиқотчиси Э.Эсин ҳар икки миниатюрада "перспективанинг самараси"ни аниқлаган, уларнинг прототипларини эса Шарқий Туркистондаги буддизм мотивлари асосида ипакка ишланган расмларда кўради. Бироқ олим томонидан таққослаш учун келтирилган мисолларда кийимларнинг жимжимадор бурмаларини кўрсатиш орқали яратилган ҳажмдор ва яққол тасвирларни кўрамиз. Шу билан бирга ҳар икки миниатюра яссиликда тасвирланган, макон тасвирлари эса ҳеч бир перспективасиз берилган. Бунда саҳналар устма-уст вертикал ҳолда жойлаштирилган. Мазкур усул исломгача бўлган даврда Ўрта Осиё деворий рангтасвирида (Панжикент, Афросиёб нақшларида) юзага келган ҳамда Узоқ Шарқ рангтасвир принципларида кескин фарқ қилган. Бу тарихий маълумотлар миниатюра санъати тарихи ва унинг эстетик хусусиятларини тадқиқ этишнинг муҳим жиҳатлари саналади.

Миниатюра санъати Ўрта Шарқ мамлакатлари бадиий меросининг ажойиб саҳифаларидан бирини ташкил этади. Айни пайтда бу бадиий-маданий мерос ўз нуфузига кўра умуминсоний маданият, бадиий қадрият даражасида юксак эъзозланади. Зеро, у том маънода бадиий-эстетик жиҳатдан юксак савиядаги санъатдир.

XIV-XV асрлар Ўрта Осиё миниатюра рангтасвири масаласи баҳсли масалалар қаторига киради. Ўрта Осиё (ёки айрим манбаларда кўрсатилишича,

Мовароуннаҳр) миниатюра мактабининг XVI-XVII асрларда ҳам мавжуд бўлганлиги кўп сонли тадқиқотларда исботланган бўлишига қарамай, ундан аввалги давр ҳақида бундай деб бўлмайди, чунки миниатюра Самарқандда ёки Мовароуннаҳрнинг бошқа шаҳрида, Фарғонада, Мўғулистонда ишланганлигидан далолат берувчи қўлёзма нусхалар мавжуд эмас.

Қадимий миниатюраларнинг жаҳоншумул аҳамияти яна шуниси билан муҳимки, уларнинг аксарият қисми Шарқ мумтоз адабиётларининг сюжетлари асосига қурилган, яъни тасвирий композициялар айна уларнинг мазмунидан келиб чиқади. Масалан, тожикистонлик олима Л.Н.Додхудоева миниатюра санъати тарихига оид тадқиқотларида собиқ иттифоқ ва хорижий коллекцияларда сақланаётган Низомий Ганжавийнинг асарларига 338 та мавзу бўйича 3360 та миниатюра асарлар ишланганлигини таъкидлайди.

Миниатюра санъатининг энг тараққий этган вақти ислом дини кенг тарқалган Ўрта асрлар билан боғлиқдир. Ўша давр адабиёти сингари миниатюра асарлари, улар билан безатилган китобат санъати ҳам ўқувчи учун ўзига хос "ақлни сайқаллаш" мактаби вазифасини ўтайди. Шу даврга келиб, у дунёни диний-рамзий мафкура ва эстетик вазифалар нуқтаи назари орқали акс эттирди.

Миниатюрочи мусаввирларнинг бу қадар иззат икром топишларида фақатгина уларнинг уста мусаввирликларигина эмас, балки яратган асарлари мазмун ва моҳият, шакл ва бадиий тасвирий услублари, композицион изланишларида кенг маъноли сюжетларни акс эттирилганлиги, уларга муайян фалсафий эстетик тафаккур элементларини юксак маҳорат билан татбиқ этганликлари асосий омиллардан бири бўлган.

Миниатюрадаги жарангдор ва ранго-ранг бўёқлар жилваси худди ранглар тўкилгандек таассурот қолдиради, аслида улар асосли бир-бирига зид ҳолатда берилишга асосланган. Таъкидлаб ўтганимиздек, миниатюраларда илмий, тарихий ва адабий манбаларда ифода этилган мазмуннинг тасвирий талқини воситасида фалсафий эстетик жиҳатларни бирмунча бўрттириб кўрсатилиши унинг ижодкорига нисбатан муносабатни белгиловчи омиллардан бири бўлган.

"Миниатюра" сўзи XIX аср бошларигача йўқ эди. Бу сўз китобга чизилган сурат (мўъжаз сурат)ларга нисбатан айтилган. Унга қадар миниатюра принциплари асосида деворий ишлар ҳам бажарилган. Масалан, Панжикент, Варахша, Афросиёб деворий фрескаларида миниатюра анъаналарига амал қилинган ҳолда ўша давр воқеалари акс эттирилган.

Файласуф ва санъатшунос Н.Ойдинов педагог олим А.Сулаймоновнинг фикрларига асосланган ҳолда миниатюра тушунчасини қуйидагича тавсифлайди:

"миниатюра" сўзи тўрт хил маънони англатади. Улардан учтасини ва умумлаштирувчи луғавий маъносини бевосита миниатюра санъатига тааллуқли деб қараш мумкин. Яъни: умумий маъноси қадимдан қўлёзма китобларнинг бош ҳарфларини ранглаш, нақшлаш учун ишлатиладиган қизил бўёқ (киноварь);

Ўрта асрларда яратилган қўлёзма китобларига ишланган кичик лавҳа ёки китобнинг бутун бетига ишланган иллюстрация шаклидаги кичик ўлчамдаги мўъжаз рангли тасвир (рангтасвир);

кичик ўлчамдаги рангтасвир асари ҳар хил материалга (суякка, металга, матога) нозик, нафис қилиб ишланган иш (асар). Демак, "миниатюра" иборасини қўлёзма китобининг таркибий бадиий-график қисми бўлмиш барча элементлари, хоҳ у кичик лавҳа бўлсин, хоҳ бутун бетни, айрим ҳолда икки қўшни бетни

эгаллаган иллюстрация, нақшинкор тасвирларга нисбатан қўлланган ибора деб қараш мумкин.

XX асрнинг 70 йилларида республика министрлар советининг қарорига биноан қадимий Шарқ миниатюра санъатининг анъаналарини тиклаш ва бойитиш йўналишида тарихий аҳамият касб этувчи давр бошланди, яъни 1978 йилда "Усто" Республика махсус ижодий ишлаб чиқариш уюшмасининг тузилиши маълум маънода Марказий Осиёда миниатюра санъатининг айнан Ўзбекистонда юксак тараққий этишига замин яратди.

Ўзбекистон халқ рассоми Чингиз Аҳмаров раҳбарлигида мазкур уюшмада Ниёзали Холматов, Файрат Камолов, Шомахмуд Муҳаммаджонов, Абдубосит Қамбаров, Абдуғани Алдашев, Наталья Цой, Мунира Сотиболдиевалар Ўзбекистонда локли миниатюра санъатининг ривожланишида муҳим роль ўйнадилар. Шунингдек, мустақиллик йилларида "Мусаввир", "Хунарманд" ижодий уюшмаларининг фаолияти ҳам замонавий миниатюра санъатини ривожланишида етакчи ўринларни эгаллади.

Ўзбекистон Республикасининг Биринчи Президенти И.А.Каримов фармонига биноан Ўзбекистон Бадиий академиясини ташкил этилиши ва унинг асосий вазифалари сифатида жаҳоний шуҳрат қозонган нафис санъат мактабларининг ноёб анъаналарини ўрганиш, миллий тасвирий, амалий, миниатюра санъатимизнинг нодир дурдоналарини тарғиб қилиш, бу борадаги академик илмий тадқиқотлар кўламини янада кенгайтириш белгилаб қўйилган эди.

Ўзбекистонда миниатюра санъатининг ривожланиши ҳам амалий (миниатюрочи рассомларнинг ижоди мисолида), ҳам тарихий-назарий йўналишларда (миниатюра санъатининг тарихи ва назарияси, ривожланишининг замонавий тенденцияларига оид махсус тадқиқотлар мисолида) изчил давом эттирилмоқда. Шунингдек, миниатюра санъатининг замонавий ҳолати ҳамда ривожланиш истиқболлари юқори малакали мусаввирлар тайёрлаш, ҳукумат миқёсида ўтказиб келинаётган танловлар ва бошқа ташкилий-ижодий ишлар билан таъминлаб борилмоқда.

Марказий Осиё миниатюра санъатининг шаклланиш ва ривожланиш босқичларининг барча даврлари учун хос бўлган жиҳат бу мусаввирларнинг асарларда, айниқса, персонажлар образларида муайян фалсафий-эстетик "юк"ни турли воситаларда тасвирлашга интилишларида намоён бўлди. Айнан шу омил замонавий миниатюра санъатини қадимий миниатюра санъатининг нафақат композицион жиҳатларини, балки инсон тафаккури, унинг эстетик идеаллари, фалсафий мушоҳадаларини тасвирлаш принципларини бойитиб борганлиги ҳақидаги концепцияни илгари суриш имконини беради.

Эндиликда миниатюра санъати асарларида устувор тарзда тасвирланиб келинаётган жиҳатлар, жумладан асарларнинг фалсафий-эстетик жиҳатларини тадқиқ этиш янги сифат босқичига кўтарилиши лозим. Санъатшунос ва файласуф Тилаб Маҳмудовнинг таъбири билан айтганда, "миниатюра санъатини ўрганиш ва илмий тартибга солиш шу даражага етдики, энди бундай нозик ва буюк санъат намунасини чуқур ва теран тадқиқ этиш зарур".

Шарқ миниатюра санъатининг ривожидида темурийлар даврида фаолият кўрсатган ҳамда Амир Темурнинг набираси асос солган "Нигористон" (нафис санъат академияси) мактабининг ўрни беқиёс бўлган. Ҳиротда ташкил этилган мазкур академияда Ғиёсиддин Ҳеравий, Амршоҳий Сабзаворий, Мирак Наққош, Ҳалил Мирзо Шоҳруҳий, Султон Иброҳим, Султонали Машҳадий, Мавлоно Жаъфар

Турбатий, кейинчалик шу муҳитда машҳур мусаввир бўлиб етишган Камолиддин Беҳзодлар миниатюра санъатининг ривожига катта ҳисса қўшганлар. Айниқса, Камолиддин Беҳзод миниатюра санъатининг мустақил композициялар, замондошларининг портретларини ишлаш орқали мустақил санъат тури сифатида эътироф этилишига асос солди. Машҳур "Султон Ҳусайн Бойқаро портрети" Алишер Навоий, Абдураҳмон Жомий, Муҳаммад Шайбонийхон портретлари шулар жумласидандир.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Абдуллаев М. Эстетическая культура: теоретическо-методологический аспект. - Т.: Фан, 1991. - 91 с.
2. Адамова А., Грек Т. Миниатюры кашмирских рукописей. - М.: Искусство, 1976. - 240 с. с илл.
3. Адамова А., Гюзальян Л. Миниатюры рукописи "Шахнаме" 1333 года. - Ленинград: Искусство, 1985. - 167 с. с илл.
4. Адамян А.А. Вопросы эстетики и теории искусства. - М.: Искусство, 1980. - 301 с.
5. Махмудов Т. Эстетика и духовные ценности. - Т.: Шарқ, 1993. - 288 с.
6. Хакимов А.А. Искусство Узбекистана: история и современность. - Т.: Изд-во журнала "San'at", 2010. - 504 с.
7. Художественная культура Средней Азии. IX-XIII века / под научной редакцией Л.И.Ремпеля. - Т.: изд. лит. и искусства, 1983. - 208 с.
8. Чингиз Аҳмаров. Ўзбекистон санъат усталари. - Т.: Фафур Фулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти, 1979. - 124 б.
9. Шарқ миниатюраси / Тузувчилар ИсмаиловаЭ., Полякова Е. - Т.: Фофур Фулом номидаги адабиёт ва санъат нашриёти, 1980.
10. Ўзбекистон санъати (1991 - 2001 йиллар) / Таҳрир ҳайъати Ҳ.Караматов ва бошқ.. - Т.: Шарқ, 2001. - 240 б.
11. Сулаймонова З. Миниатюра санъати ривожланишининг фалсафий-эстетик талқини. - Т.: "Фалсафа ва ҳуқуқ" журнали. - 2010 № 2. - Б. 48 49.

ISSN 2181-0737

Doi Journal 10.26739/2181-0737

МАДАНИЯТ ЧОРРАҲАЛАРИ

ПЕРЕКРЁСТОК КУЛЬТУРЫ

CROSSROADS OF CULTURE

№2 (2019)

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz

ООО Tadqiqot город Ташкент,
улица Амир Темуր пр.1, дом-2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz

Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000